C.N.S.C.

CONSILIUL NAŢIONAL DE SOLUŢIONARE A CONTESTAŢIILOR

Str. Stavropoleos nr. 6, Sector 3, București, România, CP 030084, CIF 20329980
Tel. +4 021 3104641 Fax. +4 021 3104642; +4 021 8900745, www.cnsc.ro

În conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) și ale art. 27 alin. (1) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, Consiliul adoptă următoarea

DECIZIE
Nr. ...
Data: ...

Prin contestația fără număr de înregistrare la emitent și nedatată, înregistrată la Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor cu nr. 20145/21.05.2018, formulată de către ..., cu sediul în ..., înregistrată la Oficiul Registrului Comerțului sub nr. ..., având CUI RO ..., împotriva adresei nr. 10433/04.05.2018 de comunicare a rezultatului analizei îndeplinirii condițiilor de formă a ofertei, emisă de către ..., cu sediul în ..., în calitate de autoritate contractantă, în cadrul procedurii de licitație deschisă, aplicată integral prin utilizarea mijloacelor electronice, organizată în vederea încheierii acordului-cadru, divizat pe loturi, având ca obiect „Servicii pentru silvicultură – regenerarea pădurilor”, s-a solicitat admiterea contestației, anularea deciziei autorității contractante de respingere a ofertelor sale, pentru loturile 8, 9 și 10, ca inacceptabile, cu consecința remedierii măsurii luate de autoritatea contractantă.

Procedura de soluționare în fața Consiliului s-a desfășurat în scris.

CONSILIUL NAŢIONAL DE SOLUŢIONARE A CONTESTAŢIILOR,
asupra cauzei de față, constată următoarele:

Consiliul a fost legal sesizat și este competent, potrivit dispozițiilor art. 12 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, să soluționeze contestația de față, prin care ... critică decizia autorității contractante de declarare ca inacceptabilă a ofertelor sale, pentru loturile 8, 9 și 10, considerând-o nelegală.

În fapt, contestatorul arată că a achiziționat caietul de sarcini pentru procedura de atribuire a contractului de achiziție publică, pentru lot 8 - ..., lot 9 – ... și lot 10 – ... și a depus documentele prevăzute la art. 11 din caietul de sarcini, conform anunțului SEAP nr. ... din ..., constând în documente de calificare și propunerea financiară semnate de reprezentatul legal cu semnătură electronică, bazată pe un certificat calificat valabil, eliberat de furnizorul de servicii certificare, acreditat, în

speță DIGISIGN S.A. București, furnizor de servicii de certificare. La oferta depusă, contestatorul susține că a anexat și taxa de participare pentru obiectivele licitate, precum și documentele obligatorii solicitate de autoritatea contractantă.

La data de 04.05.2018, prin adresa nr. 10.433, contestatorul arată că a primit din partea autorității contractante comunicarea conform căreia oferta sa pentru Lot 8 - ..., Lot 9 - ...și Lot 10 - ...este considerată inacceptabilă, motivat de faptul că certificatul digital este expirat.

Față de această împrejurare, în temeiul art. 6 alin. (4) din Legea nr. 101/2016, în termenul legal, contestatorul a formulat o notificare prealabilă, prin care a arătat că se consideră vătămat, întrucât certificatul digital era valid, emis pentru perioada 01.09.2017 - 01.09.2018, potrivit facturii fiscale nr. 331342 din 31.08.2017 și confirmat prin e-mail de către DIGISIGN la data de 04.09.2017.

În această situație, contestatorul menționează că la data depunerii ofertelor și a documentelor aferente, deținea un certificat digital valid încheiat pentru perioada 01.09.2017-01.09.2018 emis de furnizorul de servicii de semnătură electronică și, din punct de vedere tehnic, este imposibil să se efectueze o semnătură electronică cu un certificat digital expirat, deoarece la încărcarea noului certificat pe token, certificatul vechi se șterge automat, iar semnătura validă include certificatul valid. De asemenea, nici semnarea documentelor nu se poate face cu un certificat expirat, întrucât în momentul semnării de documente, se generează un mesaj automat cu mențiunea „semnătură invalidă”.

Ca urmare, contestatorul menționează că a solicitat anularea comunicării nr. 10.433/04.05.2018, cu consecința acceptării reanalizării documentelor, prin îndepărtarea presupusei erori privind nevalabilitatea certificatului digital și reintroducerea ... în procesul de evaluare a ofertelor, întrucât acest fapt nu afectează în niciun fel competiția și clasamentul participanților, iar conținutul documentelor rămâne neschimbat și evocă prevederile art. 209 alin. (1) din Legea nr. 98/2016.

Cu toate acestea, la data de 09.05.2018, contestatorul a primit adresa nr. 10.444, emisă de ..., prin care oferta sa este respinsă pentru lot 8 - ..., lot 9 - ... și Lot 10 - ...

În continuare, contestatorul arată că, din surse neoficiale, unul dintre participanții la procedura de achiziție publică, a aflat de la un membru din comisia de licitație că acesta ar fi avut certificatul invalid, situație ce a precedat la neconfidenţialitatea informației, mai ales că art. 49 din Legea nr. 98/2016 prevede ca autoritățile contractante au obligația să acorde operatorilor economici un tratament egal și nediscriminatoriu și să acționeze într-o manieră transparentă și proporțională. În acest sens, acesta citează dispozițiile art. 57 din Legea nr. 98/2016.

Concluzionând, ... solicită C.N.S.C. admiterea contestației, anularea deciziei autorității contractante de respingere a ofertelor sale, pentru loturile 8, 9 și 10, ca inacceptabile, cu consecința remedierii măsurii luate de autoritatea contractantă.

În drept, ... evocă prevederile Legii nr. 101/2016 și Legii nr. 98/2016, iar în sprijinul contestației depune o serie de mijloace de probă.

Prin punctul de vedere nr. 10531/31.05.2018, înregistrat la Consiliu cu nr. 21742/31.05.2018, ... precizează faptul că la data de 04.05.2018, prin adresa nr. 10433, a comunicat ... faptul că oferta depusă de acesta pentru lot 8 - ..., lot 9 - ...și lot 10 ...este inacceptabilă, având în vedere dispozițiile art. 137 alin. 2 lit. (j) din H.G. nr. 395/2016, întrucât s-a constatat că documentele ofertei au fost semnate de reprezentantul legal cu semnătură electronică, bazată pe un certificat calificat expirat la data de 05.09.2017, eliberat de un furnizor de servicii certificare acreditat, în condițiile Legii nr. 455/2001.

În continuare, autoritatea contractantă precizează că ... a depus notificarea prealabilă în SEAP, la secțiunea întrebări, aferentă loturilor 8, 9 si 10, astfel: adresele nr. 153/07.05.2018, nr. Nr. 154/07.05.2018 și nr. 155/07.05.2018, înregistrate la autoritatea contractantă cu nr. 2967/08.05.2018, nr. 2966/08.05.2018 și nr. 2968/08.05.2018, în care se menționează, referitor la certificatul digital, că *„nu dețin cunoștințele tehnice necesare legate de modul de funcționare a produsului folosit”* și că *„la reînnoirea certificatului, dintr-o eroare necunoscută de noi, vechiul certificat nu a fost șters automat, s-au păstrat instalate ambele certificate și, la semnare, a fost selectat primul certificat din listă, respectiv cel expirat*”.

Astfel, autoritatea contractantă a considerat că nu se impune anularea adresei de comunicare a rezultatului procedurii, întrucât la momentul depunerii ofertelor, semnătură electronică nu era validă, certificatul calificat fiind expirat și că eroarea se datorează în întregime operatorului economic, răspunzând la notificarea prealabilă prin adresa nr. 10444/09.05.2017.

În considerarea celor sus expuse și dovedite cu înscrisurile anexate, ... solicită C.N.S.C. respingerea contestației ... ca neîntemeiată.

Prin adresa nr. 23210/1693/C7/11.06.2018, C.N.S.C. a solicitat Agenției pentru Agenda Digitală a României, să furnizeze informații referitoare la validitatea certificatului digital al persoanei care a semnat cu semnătură electronică oferta pentru ..., pentru loturile nr. 8, 9 și 10.

Agenției pentru Agenda Digitală a României a răspuns solicitării prin adresa nr. 32498/13.06.2018, înregistrată la C.N.S.C. cu nr. 23929/14.06.2018, precizând următoarele:

„În urma verificărilor din sistem, suntem în măsură să vă comunicăm faptul că ofertantul ... este participant în procedura la care faceți referire, iar mai jos regăsiți documentele atașate de acesta la nivelul procedurii [...]

Ca urmare a verificării documentelor atașate la nivelul loturilor 8, 9 și 10, acestea apar semnate digital de dl. ..., semnătură electronică expirată, aceasta având valabilitatea din 05.09.2016 până în 05.09.2017.

Mai jos se regăsește captura de ecran cu detaliile legate de certificatul de semnătură electronică extinsă aplicată asupra documentelor: [...].

Menționăm faptul că toate documentele atașate de operatorul economic ... sunt semnate cu același certificat de semnătură electronică."

Din înscrisurile aflate la dosarul cauzei, Consiliul constată următoarea situație de fapt:

În calitate de autoritate contractantă, ... a inițiat o procedură de licitație deschisă, aplicată integral prin utilizarea mijloacelor electronice, organizată în vederea încheierii acordului-cadru, divizat pe loturi, având ca obiect „*Servicii pentru silvicultură – regenerarea pădurilor*", cod CPV 77230000-1 Servicii pentru silvicultură conexe (Rev.2), prin publicarea în S.E.A.P. a anunțului de participare nr. .../....

Potrivit anunțului de participare și a documentației de atribuire, criteriul de atribuire este „prețul cel mai scăzut", iar valoarea estimată a acordului-cadru este de 11.991.831,35 lei, fără TVA.

Prin procesul-verbal nr. 2760/26.04.2018, al ședinței de vizualizare a ofertelor și de analiză a garanțiilor de participare, s-a consemnat faptul că doi operatori economici au depus oferte, pentru loturile 8 și 9, iar trei operatori economici au depus oferte pentru lotul 10, printre aceștia fiind și ..., contestatorul din prezenta cauză, care a depus ofertă pentru loturile 8,9 și 10.

Prin adresa nr. 10433/04.05.2018, autoritatea contractantă a transmis ... comunicarea privind rezultatul analizei îndeplinirii condițiilor de formă a ofertei, detaliindu-i motivele de declarare a ofertelor sale ca inacceptabile, după cum urmează: *„[...] S-a constatat de către comisia de evaluare a ofertelor că documentele ofertei au fost semnate de reprezentantul legal cu semnătură electronică, bazată pe un certificat calificat expirat (certificat expirat la data de 05.09.2017), eliberată de un furnizor de servicii certificare acreditat, în condițiile Legii nr. 455/2001.*

Decizia comisiei de evaluare: Operatorul economic nu îndeplinește cerința cu privire la semnarea documentelor ofertei cu semnătură electronică, bazată pe un certificat calificat, eliberat de un furnizor de servicii certificare acreditat, în condițiile Legii nr. 455/2001, întrucât certificatul digital calificat este expirat.

În temeiul dispozițiilor art. 137 alin. (2) lit. j) din H.G. nr. 395/2016 care dispune «(2) În condițiile art. 215 alin. (4) din Lege, oferta este considerată inacceptabilă în următoarele situații:

j) oferta și documentele care o însoțesc nu sunt semnate cu semnătură electronică extinsă, bazată pe un certificat calificat, eliberat de un furnizor de servicii de certificare, acreditat»

oferta ... pentru: LOT 8 ..., LOT 9 ..., LOT 10 ..., este considerată ca fiind inacceptabilă."

În conformitate cu prevederile Legii nr. 101/2016, ..., a transmis ... notificările prealabile nr. 153/07.05.2018, 154/07.05.2018 și 155/07.05.2018, aferente loturilor 8, 9 și 10, la care aceasta a răspuns prin adresa nr. 10444/09.05.2018, precizând că nu adoptă măsuri de remediere și aducându-i ofertantului contestator următoarele lămuriri: *„Subscrisa ..., CUI ..., reprezentată prin director inginer ..., formulează prezentul răspuns la notificările prealabile:*

nr. 153/07.05.2018, înregistrată la D.S. ... cu nr. 2967/08.05.2018;

nr. 154/07.05.2018, înregistrată la D.S. ... cu nr. 2966/08.05.2018;

nr. 155/07.05.2018, înregistrată la D.S. ... cu nr. 2968 / 08.05.2018,

cu mențiunea că documentele ofertei au fost semnate, la data limită de depunere a ofertei, de reprezentantul legal, cu semnătură electronică, bazată pe un certificat calificat expirat (certificat expirat la data de 05.09.2017), eliberată de un furnizor de servicii certificare acreditat, în condițiile Legii nr. 455/2001.

Referitor la solicitarea dumneavoastră privind anularea comunicării nr. 10433/04.05.2018, comisia de evaluare a ofertelor apreciază că nu se impune anularea comunicării mai sus enunțate, întrucât la momentul depunerii ofertei, semnătura electronică nu era validă, certificatul calificat fiind expirat, acest aspect fiind recunoscut și de dumneavoastră în notificările prealabile înaintate.

Comisia precizează că această eroare despre care faceți vorbire se datorează în întregime dumneavoastră, deoarece nu dețineți cunoștințele tehnice necesare legate de folosirea semnăturii electronice.

În ceea ce privește invocarea art. 209 alin. (1) din Legea nr. 98/2016 actualizată, precizăm că autoritatea contractantă, respectiv comisia de evaluare nu a solicitat clarificări sau după caz, completări ale documentelor prezentate de către dvs. în cadrul ofertelor, întrucât în acest caz nu au fost constatate inadvertențe, situația fiind clară, termenul de valabilitate al certificatului calificat, cu care au fost semnate documentele, era expirat.

Din aceste considerente, comisia de evaluare stabilește că nu se impune anularea comunicării nr. 10433/04.05.2018, precum nici acceptarea ofertei ... în procesul de evaluare."

Împotriva deciziei de declarare a ofertelor sale ca inacceptabile, precum și împotriva refuzului de a dispune măsuri de remediere, ... a formulat prezenta contestație.

Procedând la analiza pe fond a contestației fără număr de înregistrare la emitent și nedatată, formulată de ..., Consiliul constată că aceasta vizează rezultatul procedurii de atribuire, aferent loturilor 8, 9 și 10, fiind formulate critici cu privire la motivul care a stat la baza deciziei de respingere a ofertelor depuse de către ..., pentru aceste loturi, motivul fiind similar în cazul celor trei loturi, și anume faptul că „*documentele ofertei*" au fost semnate de reprezentantul legal cu semnătură electronică, bazată pe un certificat calificat expirat, la 05.09.2017, eliberată de un furnizor de servicii certificare acreditat, în condițiile legii 455/2001.

Analizând modalitatea în care autoritatea contractantă a verificat documentele prezentate de ofertantul ..., luând în considerare prevederile documentației de atribuire, legislația incidentă din domeniul achizițiilor publice și susținerile părților, Consiliul are în vedere că în speță sunt incidente prevederile art. 60 alin. (1) și alin. (4) din H.G. nr. 395/2016 potrivit cărora „*Operatorul economic are obligația de a*

transmite oferta și DUAE în format electronic și numai până la data și ora-limită de depunere a ofertelor prevăzute în anunțul de participare", respectiv *„Documentele prevăzute la alin. (1) vor fi semnate cu semnătură electronică extinsă, bazată pe un certificat calificat, eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat în condițiile legii și încărcate în SEAP în secțiunile specifice disponibile în sistemul informatic și numai de către operatorii economici înregistrați*".

Astfel, Consiliul constată că prevederile legale anterior menționate stabilesc obligația ofertanților de a prezenta oferta și DUAE în format electronic, semnate cu semnătură electronică extinsă, bazată pe un certificat calificat, aflat în perioada de valabilitate și nu obligația de a deține un certificat calificat aferent semnăturii electronice, fără a-l utiliza.

Sub acest aspect, relevante în soluționare sunt prevederile art. 27 și art. 44 din H.G. nr. 1251/2001 privind aprobarea Normelor tehnice și metodologice pentru aplicarea Legii nr. 455/2001 privind semnătura electronică potrivit cărora *„Durata valabilității unui certificat este de maximum 1 an de la data comunicării către client*", respectiv *„în cazul reînnoirii unui certificat calificat se emite un nou certificat cu aceleași date de identificare și de verificare a semnăturii electronice, dar cu alte date de valabilitate*".

Prin urmare, se constată că reînnoirea unui certificat nu presupune doar prelungirea termenului de valabilitate al acestuia, ci emiterea unui nou certificat având aceleași date de identificare a titularului și aceleași date de verificare a semnăturii electronice, dar cu alte date de valabilitate.

Raportat la prevederile legale anterior menționate, din documentele aflate în cuprinsul dosarului achiziției, Consiliul constată că ... a prezentat oferta în format electronic, semnat cu semnătură electronică, însă certificatul calificat utilizat pentru semnătura electronică nu era valabil la data depunerii ofertelor, **termenul de valabilitate al acestuia fiind expirat din data de 05.09.2017,** aspect sesizat de către autoritatea contractantă și confirmat, în cadrul prezentului dosar, de către Agenției pentru Agenda Digitală a României, prin adresa nr. 32498/13.06.2018, înregistrată la C.N.S.C. cu nr. 23929/14.06.2018.

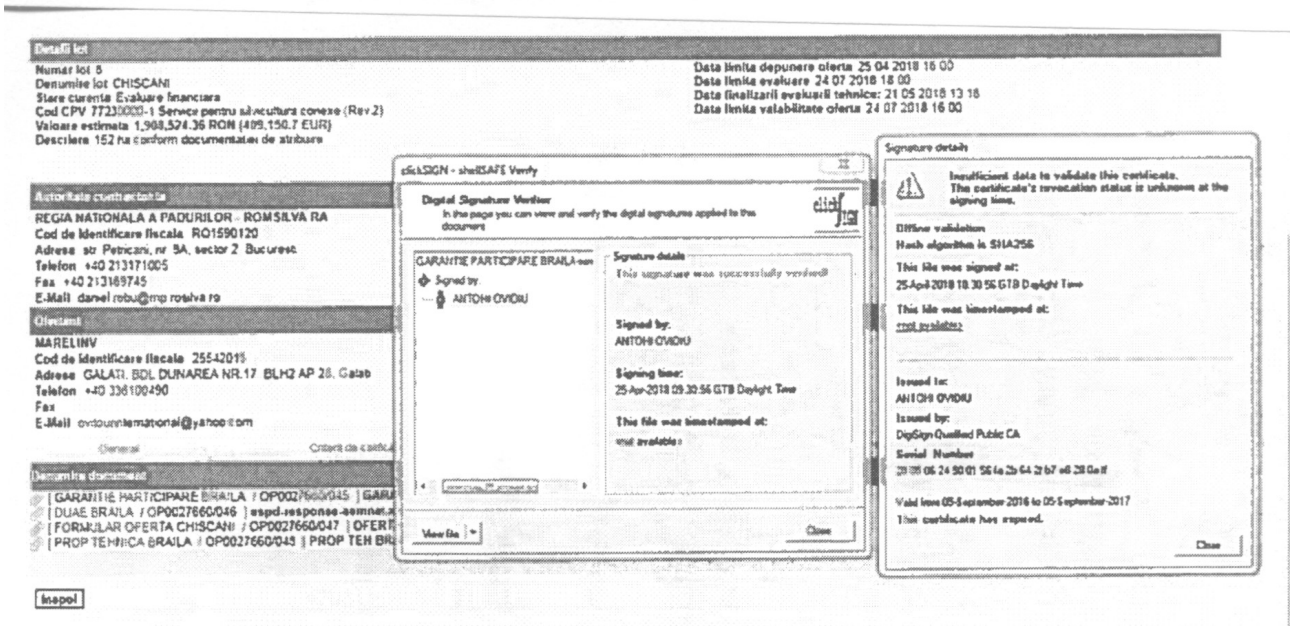
Luând în considerare cele menționate anterior, Consiliul constată că apărările aduse de către ..., conform cărora certificatul calificat aferent semnăturii electronice aplicate pe documentele ofertei, a fost reînnoit în data de 01.09.2017, prin emiterea unui nou certificat digital calificat, nu pot fi luate în considerare în condițiile în care se constată faptul că, în cadrul procedurii, pentru ofertantul ..., a fost utilizat certificatul digital având seria: **...**, care a avut valabilitatea în perioada 05.09.2016 – **05.09.2017**, eliberat pentru dl. ..., acesta fiind actul la care s-a raportat și autoritatea contractantă în evaluare.

Mai mult, aspectul referitor la seria certificatului digital utilizat în procedura de atribuire de către ofertantul ..., a fost confirmat și de către Agenția pentru Agenda Digitală a României care prin adresa nr. 32498/13.06.2018, înregistrată la C.N.S.C. cu nr. 23929/14.06.2018, a precizat următoarele:

„În urma verificărilor din sistem, suntem în măsură să vă comunicăm faptul că ofertantul ... este participant în procedura la care faceți referire, iar mai jos regăsiți documentele atașate de acesta la nivelul procedurii [...]

Ca urmare a verificării documentelor atașate la nivelul loturilor 8, 9 și 10, acestea apar semnate digital de dl. ..., semnătură electronică expirată, aceasta având valabilitatea din 05.09.2016 până în 05.09.2017.

Mai jos se regăsește captura de ecran cu detaliile legate de certificatul de semnătură electronică extinsă aplicată asupra documentelor: [...].

Menționăm faptul că toate documentele atașate de operatorul economic ... sunt semnate cu același certificat de semnătură electronică."

Așadar, în condițiile de mai sus, Consiliul determină că, în mod corect și legal, autoritatea contractantă a stabilit caracterul inacceptabil al ofertei depusă de către ..., motivat de faptul că ofertantul în cauză a depus documentele ofertei, pentru loturile 8,9 și 10, semnate de reprezentantul legal cu semnătură electronică, bazată pe un certificat calificat expirat de la data de 05.09.2017, relevante în acest sens fiind susținerile ... care arată că, în opinia sa, nu se impune anularea adresei de comunicare a rezultatului procedurii, întrucât la momentul depunerii ofertelor, semnătură electronică a reprezentantului legal al ofertantului contestator nu era validă, certificatul calificat fiind expirat, iar eroarea se datorează în întregime operatorului economic.

În ceea ce privește argumentul adus de contestator conform căruia se consideră vătămat, întrucât certificatul digital utilizat era valid, fiind emis pentru perioada 01.09.2017 - 01.09.2018, potrivit facturii fiscale nr. 331342 din 31.08.2017 și confirmat prin e-mail de către DIGISIGN la data de 04.09.2017, Consiliul nu-l poate lua în considerare în condițiile în care constată că certificatul digital la care ... face referire (contestatorul depunând, în acest sens, și adresa nr. 14414/08.05.2018, emisă de DIGISIGN, document emis *pro causa*) are seria: **...,** Stare certificat: Activ, Data emiterii: Fri, 01 Sep 2017 14:45:30 +300, Data expirării:

Sat, 01 Sep 2018 14:45:30 +3000, spre deosebire de certificatul digital utilizat de ... în cadrul prezentei proceduri de atribuire, care a avut seria: **...,** valabilitate: 05.09.2016 – 05.09.2017, aspect confirmat și de către Agenția pentru Agenda Digitală a României, prin adresa nr. 32498/13.06.2018, înregistrată la C.N.S.C. cu nr. 23929/14.06.2018.

De altfel, Consiliul constată că însuși contestatorul afirmă în cadrul notificării prealabile nr. 153/07.05.2018 că *„[...] nu deținem cunoștințele tehnice necesare legate de modul de funcționare a produsului folosit [...]”*, aspect punctat și de autoritatea contractantă, în cadrul punctului de vedere nr. 10531/31.05.2018, înregistrat la C.N.S.C. cu nr. 21.742/31.05.2018.

În aceste condiții, luând act de prevederile art. 125 din H.G. nr. 395/2016, conform cărora riscurile transmiterii ofertei, inclusiv forța majoră sau cazul fortuit, cad în sarcina operatorului economic care transmite respectiva ofertă, ofertanții având obligația să întocmească oferta în conformitate cu prevederile documentației de atribuire și a legislației incidente în materia achizițiilor publice., Consiliul apreciază că, în mod corect, autoritatea contractantă a constatat că semnătura electronică utilizată de ... pentru depunerea ofertei și a documentelor aferente acesteia a avut la bază un certificat a cărui perioadă de valabilitate a expirat și nu un certificat calificat, valabil, eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat în condițiile legii, așa cum impun prevederile art. 60 alin. (4) din H.G. nr. 395/2016, astfel că decizia comisiei de evaluare, de respingere a ofertei prezentate de ..., pentru loturile 8,9 și 10 se dovedește a fi întemeiată, urmând a fi menținută.

Astfel fiind, având în vedere toate aspectele de fapt și de drept anterior menționate, în temeiul prevederilor art. 26 alin. (6) din Legea nr. 101/2016, Consiliul respinge, ca nefondată, contestația formulată de ..., în contradictoriu cu ....

Pentru aceste motive,
în baza legii și a mijloacelor de probă aflate la dosar,

CONSILIUL DECIDE:

Respinge, contestația formulată de către ..., cu sediul în ..., în contradictoriu cu ..., cu sediul în ..., ca nefondată.

Prezenta decizie este obligatorie pentru părți.

Împotriva prezentei decizii se poate formula plângere, în termen de 10 zile de la comunicare.

PREŞEDINTE,	**MEMBRU,**	**MEMBRU,**
...	**...**	**...**

Redactat în 4 (patru) exemplare originale, conține 9 (nouă) pagini.